

MARIESTAD

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Kvarnstenens förskola
Läsår 2023/2024

Antagen
Mariestad
2023-10-06

Typ av styrdokument:	Plan
Beslutsinstans:	Rektor för förskola
Datum för antagande:	2023-10-06
Diarienummer:	
Dokumentet gäller för:	Kvarnstenens förskola
Giltighetstid:	Läsåret 2023/2024
Tidpunkt för aktualisering:	Hösten 2023
Dokumentansvarig:	Rektor för förskola

Strategi

Översiktligt dokument som beskriver vägval och långsiktiga mål samt utgör grund för prioritering.

Program

Mellanform av strategi och plan. Uttrycker värdegrund och beskriver önskvärd utveckling samt vilka metoder som ska användas.

- **Plan**
Är en instruktion som ger direktiv och beskriver konkreta mål och åtgärder.

Policy

Är kortfattad och uttrycker värdegrundsbaserat förhållningssätt och principer för vägledning.

Riktlinje

Säkerställer ett riktigt agerande och en god kvalitet vid handläggning och utförande genom att ge konkret stöd och ange ramar för handlingsutrymme.

Regel

Anger absoluta normer för medarbetarnas och verksamheternas agerande. Är tydliga och tillåter inte tolkningsutrymme

Rutin eller tillämpningsanvisning

Detaljerad instruktion för hur en viss fråga ska hanteras. Innehåller handfasta råd och praktiska rekommendationer. Behandlar hur-frågor.

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	4
1.1. Syfte.....	5
1.2. Ansvar.....	5
2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående års plan.....	5
.....	5
2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår	5
2.2. Kränkingsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier.....	6
2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkingsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier	6
3. Undersök och analysera risker och hinder i verksamheten för innevarande läsår	10
3.1 Metod/kartläggning	10
3.2 Kränkande behandling.....	10
3.3 Sexuella trakasserier	11
3.4 Diskrimineringsgrunderna och trakasserier.....	12
3.5 Planerade åtgärder för läsåret	15
4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet)	17
4.1 Barns/elevs delaktighet.....	17
4.2 Medarbetares delaktighet.....	17
4.3 Vårdnadshavarens möjlighet till delaktighet	17
5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling	17
5.1 Rutin vid konflikt mellan barn	18
5.2 Rutin när barn kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annat barn	18
5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn ...	19
5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling	20
5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn.....	21
5.6 När verksamheten diskriminerar barn	21
6. Referenser	21
7. Bilagor	22
7.1 Definitioner.....	22
7.2 Lagstiftning och styrdokument	24
7.3 Anmälningsskyldighet	25

1. Inledning

Som stöd för arbetet mot diskriminering, kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier ska varje förskola/skola utarbeta en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Arbetet med planen inkluderas i det systematiska kvalitetsarbetet. Planen kan ses som en dokumentation av det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet och den ska upprättas årligen för varje verksamhet inom förskolan och skolan.

I planen ska det finnas aktiva åtgärder för de främjande och förebyggande insatserna som bygger på kartläggningar och utvärderingar av tidigare års arbete. Där ska det finnas en beskrivning av vilket arbete som planeras och vilka rutiner som gäller. Planen ska beskriva hur barn/elever, vårdnadshavare och medarbetare medverkar i det främjande och förebyggande arbetet.

Arbetet med de aktiva åtgärderna ska skriftligen dokumenteras. Arbetet med aktiva åtgärder innebär att bedriva ett förebyggande och främjande arbete genom att:

1. Undersöka om det finns risker för diskriminering eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten
2. Analysera orsaker till upptäckta risker och hinder
3. Vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas
4. Följa upp och utvärdera arbetet enligt 1-3

Arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande. Åtgärderna ska tidsplaneras och genomföras så snart som möjligt.

1.1. Syfte

Kvarnstenens förskolas plan grundar sig på bestämmelser i skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567) och förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling. Enligt dessa lagar ska skolan arbeta främjande och förebyggande för barns/elevs lika rättigheter och möjligheter samt mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Ett steg i arbetet är att varje år ta fram en ny plan för detta arbete. Planen syftar till att säkerställa barns/elevs trygghet, studiero samt deras rättigheter.

1.2. Ansvar

Rektor förskola ansvarar för framtagandet av planen på enheten.

2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående års plan

2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår

Föregående läsårs åtgärder på förskolan	Åtgärd uppfylld Ja/Nej
Planerade främjande åtgärder på Kvarnstenens förskola: Vi pedagoger samtalar med barnen och ger dem verktyg att avstyra konflikter och kränkningar.	Ja
Vi skapar åldersanpassade lärmiljöer.	Ja
Skapa mindre sammanhang och arbeta främjande för att skapa struktur vid rutinsituationer.	Ja
Relationsskapande förhållningssätt där vi är närvarande, lyhörda pedagoger med fokus på anknytningsperspektivet.	Ja
I dialog med barnen lyfter vi olikheter som en tillgång.	Ja
Planerade förebyggande åtgärder på Kvarnstenens förskola: Skapa trygghet och struktur i våra rutinsituationer.	Ja
Vid omorganisering av barngrupperna fokusera på anknytning och trygghet.	Ja

Medvetenhet kring hur vi pedagoger uttrycker oss och agerar.	Ja
Pedagoger sprider ut oss i våra olika lärmiljöer för att finnas nära barnen.	Ja

2.2. Kränkingsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier

Under året har vi inte fått in några kränkingsärenden/trakasserier/sexuella trakasserier. Pedagogerna har arbetat aktivt och metodiskt för att skapa god atmosfär och ett öppet förhållningssätt i barngrupperna och på enheten för att motverka diskriminering och kränkande behandling.

2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkingsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier

Då vi inte har fått in några ärenden under året anser vi att vi har ett fungerande arbetssätt mot diskriminering och kränkande behandling på vår förskola. Samtidigt anser vi att det är ett ständigt pågående arbete som alltid kan utvecklas och behöver vara väl förankrat hos oss pedagoger och barnen. Vi har ett närvarande förhållningssätt och en medvetenhet för att minska risken för att kränkningar och diskriminering kan uppstå.

Under föregående läsår har vi arbetat utifrån de främjande och förebyggande åtgärder som vi har satt upp på följande sätt.

Främjande:

Vi har arbetat för att vara nära barnen i deras lek och samtal och uppmuntrat barnen att själva försöka kompromissa och lösa enklare konflikter med stöd ifrån oss pedagoger. Vi har sett att när vi varit närvarande med barnen har vi oftare kunnat samtala och reda ut situationer innan en konflikt uppstått. Vi har arbetat för att vara lyhörda för varje barns känsla kring konflikten och stöttat barnen med att sätta ord på vad som hänt för att skapa förståelse mellan barnen runt situationen/konflikten. Vi har spridit ut oss i våra lärmiljöer både inne och ute för att finnas nära barnen och delta i deras samspel och lärande. Detta har bidragit till att vi kunnat möta barnen när incidenter har uppstått för att förhindra konflikter och kunna skapa trygghet i gruppen genom att vi finns nära och möter upp barnen direkt.

Barn blir kompetenta i relation till vuxna som är nyfikna på det barnen uttrycker. Hur vi möter barnet ger det en spegling av sig självt. Det innebär att om vi ser varje barn som en unik individ, en ny människa man är nyfiken på att bekanta sig med och upptäcka,

och varje möte med den individen som nytt och spännande, påverkar det barnets bild av sig själv. Om vi försöker fånga upp barns tankar och idéer, inte främst för att lära ut och rätta till, utan för att ha som utgångspunkt för att skapa meningsfulla sammanhang för barns lärande, kan det lägga grunden till barnets självkänsla "jag är viktig. Mitt perspektiv är intressant och har betydelse för sammanhanget jag ingår i".
(s.31 Lundström, 2016)

Vi har arbetat med att skapa lärmiljöer som är åldersanpassade och skapat förutsättningar för att kunna mötas i fler mötesplatser. Våra miljöer har varit i kontinuerlig förändring utifrån barnens intresse för att kunna fördjupa, utmana för att ta vidare deras tankar och utforskande. Vi har arbetat utifrån tanken att skapa små rum i rummen som också agerat som mötesplatser. Vi har under året arbetat med våra lärmiljöer som vi anser inbjuder till samspel där det finns flera av samma material så barnen kan utforska och undersöka tillsammans. Projektet tas in i lärmiljöerna för att få en röd tråd och göra projektet mer greppbart och begripligt för barnen. Vi upplever att materialet och sammanhanget som går som en röd tråd i miljöerna, ger förutsättningar till goda möten där miljöerna verkar som en mötesplats för barnen att utforska och förundras i. Framgångsfaktorer som vi ser med det här arbetet är att barnen har vågat ge sig hän i de olika aktiviteterna och lekmiljöerna. Vi har arbetat utifrån en bas från start i våra lärmiljöer som har varit en trygghet för barnen.

"Den fysiska lärmiljön har en avgörande roll för de pedagogiska relationerna. Rum och material och hur dessa designas och regleras får effekt på relationer barn emellan och mellan barn och vuxna." (s.27 Vikingsen 2020).

"Vi bygger in förutsättningar för pedagogiska relationer, såväl som för undervisningen, lärandet och vilken slags lek och undersökande som ska ske, i våra fysiska lärmiljöer (s.27 Vikingsen 2020).

Vi har sett att när barnen har mötts i mindre sammanhang så har de stannat längre i sina aktiviteter och samspelet har utvecklats. Vi har under året arbetat för att skapa mindre sammanhang, och barnen har fått ett större inflytande i de mindre sammanhangen och det har varit lättare att komma till tals. Alla har vågat uttrycka sig mer i det lilla sammanhanget och då har steget blivit lättare att ta i det stora sammanhanget. Vi pedagoger har arbetat främjande för samarbete och skapa goda möten mellan barnen vilket har gynnat det sociala samspelet. Vi upplever att de mindre sammanhangen även har gett förutsättningar för barnen att se och förstå att de har inflytande och att allas åsikter är av värde i sammanhanget. Där ser vi att det mindre sammanhanget stöttar barnens relationsskapande processer där man i grupperna kan söka och stärka nya relationer.

"För att barnet ska våga ta sig an nya utmanande uppgifter och våga prova nya saker och misslyckas krävs ett alltså tryggt och tillåtande socialt klimat. En avgörande faktor är goda relationer." (s.102 S.Philgren 2021)".

En framgångsfaktor har varit tydliga rutiner, både för oss pedagoger och barnen. Vi har kunnat förlita oss på våra rutiner där vi vet vem som gör vad, att saker blir gjorda och att vi då har mer tid att vara närvarande med barnen, detta har skapat ett lugn och trygghet i gruppen både bland barn och pedagoger.

I början av terminen hade vi mycket fokus på att skapa anknytning, trygghet och gemenskap i gruppen i samband med inskolningar av nya barn. För att skapa en trygg anknytning har vi varit nära barnen för att lära känna dem, bekräftat dem i leken och i deras känslor. Vi ser vinning i att vi som pedagoger är närvarande och stöttande i barnens relationsskapande och att vi sätter ord på och bekräftar dem i det de gör. Allt eftersom barnen och vi pedagoger har landat på den nya avdelningen har vi kunnat lägga till nya moment, som har gett mervärde i undervisningen. Vi har utifrån mycket reflekterande insett att barnen är trygga med oss ordinarie pedagoger och vårt förhållningssätt. När vi har haft vikarie har vi märkt att barngruppen blivit orolig och barnen har märkt av att vikarien inte varit insatt i vårt inarbetade gemensamma förhållningssätt.

"Ansvaret för att skapa goda pedagogiska relationer bär varje individuell vuxen och kollegiet tillsammans. Många aspekter som utgör dessa finns i "mellanrummen", i våra handlingar men även i våra blickar, vårt kroppsspråk och vårt tonläge i rösten (s.26 Vikingsen 2020).

En viktig del i vårt främjande arbete har varit att göra barnen medvetna om varandras olikheter och styrkan i det, genom samtal och reflektion har vi tillsammans uppmärksammat barnen på hur man kan lösa saker, att vi kan olika saker och i det kan ta hjälp av varandra. På så sätt har vi kunnat lyfta olikheter som en tillgång vilket har skapat större förståelse för varandra.

Vi har utvecklat ett förhållningssätt mot varandra där vi har lagt stor vikt på att alla är betydelsefulla och viktiga oavsett ålder, vilket har skapat en hjälpsamhet gentemot varandra. Vi har sett att barnen tar egna initiativ till att be varandra om hjälp och till att hjälpa andra. Vi har arbetat utifrån Lundströms (2016) i Vikingsen (2020 sid.78) tankar om att "förskolan är barnens samhällsarena, som ska präglas av deras röster och uttryck".

"Pedagogiska relationer som kognitivt stöd kan handla om att barnen upplever att vuxna finns där för att möta dem där de befinner sig, hjälpa dem att lära, förstå och klara av utmaningar" (s.26 Vikingsen 2020).

I vårt främjande arbete har vi inspirerats av Klang Jensen och Pihlgren (2020) som beskriver vikten av arbetsro och en känsla av positivt sammanhang i gruppen, och samlärande genom kommunikation och samtal. De pratar även om begreppet lärandeidentitet som innebär att barnen ges möjlighet att utveckla en genuin tro på sin egen förmåga att lära sig nya kunskaper genom kollaborativt lärande, formativ praktik och inkluderande undervisning, där olikheter ses som en tillgång.

Förebyggande:

Under början av hösten arbetade vi med att skapa rutiner, struktur och trygghet. En god kommunikation ser vi har varit nyckeln i det hela och att vi snabbt kunnat justera vid behov för att bibehålla tryggheten för barnen. Vi upplever att våra grupper visar stor trygghet tillsammans både mellan barnen och med oss pedagoger. Vi anser att detta beror på att vi har varit konsekventa och har en samsyn alla pedagoger kring förhållningssätt vilket skapar stabilitet och tydlighet vilket i sig skapar trygghet. Vi upplever att vi under årets gång blivit mer och mer medvetna om hur mycket en tydlig struktur stöttar oss i att skapa trygghet för oss och i förlängningen även barnen. Är det lite rörigt vid vissa tillfällen, så vet vi att vi kan luta oss tillbaka på vår struktur för att finna mer lugn och tydlighet hos oss pedagoger. Upplever vi att saker fungerar bra eller mindre bra så tar vi upp det oss pedagoger emellan för att skapa förutsättningar för att strukturen ska fungera ännu bättre och stötta oss mer.

Då en av våra avdelningar har varit beroende av vikarier under en längre tid har det, för denna avdelning, varit svårt att uppnå målen då de haft svårt att kunna upprätthålla rutiner och struktur. För att öka tryggheten för barnen har de ordinarie pedagogerna ändrat i sina scheman för att undvika att barnen blivit själva med många nya vikarier, vilket har tagit mycket tid och energi från barngruppen. Vi ser att flera barn har blivit osäkra i t.ex. toaletsituationen och behövt mer vuxennärvaro. En annan avdelning upplever att de varit en pedagog mindre i organisationen från början utifrån gruppens behov och upplever att detta har påverkat deras utbildning, barnens lärande samt deras trygghet och säkerhet. De hade önskat att få förstärkningstimmar för att kunna organisera sig över tid under dagen, skapa större trygghet och skapa en organisation som stödjer förskolans förhållningssätt.

Vi planerade vår omorganisation inför starten på våra nya avdelningar med fokus på anknytning och trygghet, där pedagoger följde med barngruppen. Vid introduktioner har vi jobbat med att skapa trygga relationer, både till barn samt vårdnadshavare.

Vi pedagoger har arbetat för att vara förebilder genom att vi bemött varandra på ett respektfullt sätt. Vi har sett att det haft stor betydelse då barnen till viss del tagit till sig det som vi vuxna sagt och gjort samt vilket tonläge och sinnesstämning vi haft. Vi har haft kontinuerliga samtal och reflektioner i barnens vardag kring hur de bemöter varandra och uttrycker sig. Genom att vi ständigt pratat positivt om varandra och lyft fram varandras styrkor har vi skapat möjligheter för barnen att se varandras olikheter som en tillgång.

Vi pedagoger har medvetet spridit ut oss i miljöerna så vi kunnat vara närvarande, stöttande och medforskande pedagoger där vi mött barnen i deras utforskande och samspel. Vi har haft tillit till varandra att situationer som uppstått lösts av de övriga pedagogerna som befunnit sig där man inte varit. Man har inte behövt oroa sig över vad som hänt i övriga miljöer utan bara kunnat fokusera på barnen och det man gjort just då, detta har påverkats när det varit mycket vikarier. Vi har arbetat medvetet med att skapa olika mötesplatser som givit barnen mindre sammanhang att vara i. Detta har skapat en trygghet hos barnen och de har stannat kvar längre i sina aktiviteter.

3. Undersök och analysera risker och hinder i verksamheten för innevarande läsår

3.1 Metod/kartläggning

För att kartlägga vilka risker och hinder som finns i vår verksamhet för att diskriminering och kränkande behandling uppstår har vi pedagoger fört gemensamma diskussioner och reflektioner på enheten samt gjort en analys av föregående års plan. Vi har gjort observationer i barngrupperna och fört samtal med barnen.

På Kvarnstenens förskola har vi identifierat följande risker och hinder:

3.2 Kränkande behandling

Risker och hinder för kränkande behandling	Analys av de orsaker till de risker och hinder för kränkande behandling som upptäcks.
<p>Kränkande behandling En risk för kränkande behandling, oavsett vilken diskrimineringsgrund det gäller, anser vi är då barnen leker ensamma utan närvarande pedagoger</p>	<p>Kränkande behandling Vi arbetar främjande genom samtal med barnen där barnen får sätta sig in i och fundera kring situationer som kan uppstå och hur vi ska vara mot varandra. Genom samtal skapar vi förståelse</p>

<p>samt vid situationer där många barn samlas samtidigt, till exempel i tamburen.</p> <p>I samspelssituationen kan en kränkning vara både en handling, gester och mimik eller genom ord.</p> <p>Ensamarbetande pedagoger ökar risken för möjligheten till att kränkningar uppstår.</p> <p>Vi har identifierat att det finns risker för diskriminering och kränkande behandling vid toalettbesök. De äldre barnen har toaletterna ute i korridoren där det också rör sig elever, lärare i skolan och vårdnadshavare. Även vid blöjbyten kan kränkningar uppstå då skötborden inte är avskilda från insyn och flera barn kan vara i rummet under tiden.</p> <p>Vi ser även att risk för kränkningar kan uppstå vid konflikter, oavsett om det är barn eller vuxna som är inblandade.</p>	<p>för att alla är olika och att vi tycker, tänker och känner olika.</p> <p>När en konflikt sker stöttar vi barnen att lösa den och med de yngre sätter vi ord på vad som hänt och pratar om känslor.</p> <p>Vi pedagoger delar upp oss i våra lärmiljöer för att vara nära barnen i deras lek och samtal. Vi är lyhörda och närvarande pedagoger i barnens lek och genom vårt relationsskapande så har vi hög medvetenhet om vart konflikter lätt kan uppstå. Alla barn är alla pedagogers ansvar, barnen ska känna trygghet i att gå till alla pedagoger.</p> <p>Vi delar barngruppen i mindre grupper för att skapa ett mindre sammanhang för barnen. Vi försöker utnyttja alla ytor både ute- och inomhus. För att skapa en lugn känsla tänker vi pedagoger efter hur vi gör vid in- och utgång för att vi inte ska bli för många i hallarna och på toaletterna samtidigt.</p> <p>Vi arbetar kontinuerligt med att värna om barnens integritet. På avdelningarna där de yngre barnen är har barnen i större utsträckning möjlighet att få en bättre toalettsituation p.g.a lokalerna. På de avdelningar som ligger i skolans lokaler försöker vi att vara en vuxen i närheten vid toalettbesök.</p>
--	---

3.3 Sexuella trakasserier

Risker och hinder för sexuella trakasserier	Analys av de orsaker till de risker och hinder som upptäcks
<p>Sexuella trakasserier</p> <p>Då barnen leker i undanskymda miljöer samt vid toalettbesök eller blöjbyten finns risk för sexuella trakasserier. Barnen kan känna sig utlämnade då det</p>	<p>Sexuella trakasserier</p> <p>Vi är närvarande och inlyssnande pedagoger.</p> <p>Vi är delaktiga och vägledande i samtal eller situationer tillsammans</p>

<p>finns insyn vid fönster och dörröppningar.</p> <p>Barnen kan uttala negativa kommentarer, nedlåtande gester, beröring av något annat barns kropp som upplevs som kränkande.</p>	<p>med barnen. Vår mening är att vi då kan motverka att sexuella trakasserier uppstår.</p> <p>Vi pedagoger delar medvetet upp oss i de olika lärmiljöerna som finns på förskolan.</p> <p>Vi värnar om barnens integritet vid blöjbyten och toalettbesök.</p>
--	--

3.4 Diskrimineringsgrunderna och trakasserier

Risker och hinder för diskriminering och trakasserier	Analys av de orsaker till de risker och hinder som upptäcks
<p>Kön</p> <p>Risker för kränkande behandling kan uppstå då barnen hamnar i diskussioner kring vad de anser är pojktigt och flickigt.</p> <p>En risk kan vara att vi som pedagoger inte är könsneutrala i vårt bemötande.</p>	<p>Kön</p> <p>Vi arbetar utifrån att alla barn är unika individer oavsett kön. Alla material, miljöer och aktiviteter är för alla baserat på intresse och lust.</p> <p>Vi pedagoger är närvarande i barnens samtal och lek och tänker på hur vi uttrycker oss och agerar.</p>
<p>Könsöverskridande identitet eller uttryck</p> <p>Vid samtal barnen emellan, och i leksituationer där barnen leker utan pedagogers närvaro.</p> <p>En risk är att vi omedvetet kan kränka genom att prata om pojkar och flickor i stället för att använda barnens namn – till exempel att vi ropar ”kom nu tjejer” till tre flickor som leker i grupp på gården.</p>	<p>Könsöverskridande identitet eller uttryck</p> <p>Vi arbetar ständigt med att barnen inte ska begränsas utifrån könsnormer, utan får känna trygghet i att vara sig själva. Det är en pågående diskussion om hur vi förhåller oss tillsammans med barnen.</p> <p>Vi pedagoger behöver vara medvetna om hur vi uttrycker oss om barns könsidentitet, kring lek, material, pojktigt/flickigt i samtal och med vårt kroppsspråk. Vi behöver tänka kring vad vi erbjuder för material och hur de kan uppfattas.</p>

<p>Etnisk tillhörighet</p> <p>En risk som vi ser är om det inom barngruppen bildas grupperingar p.g.a. etnicitet eller att det bildas ett utanförskap.</p> <p>Missuppfattningar kan lätt uppstå både mellan barn-barn, barn-pedagog, pedagog-vårdnadshavare då språkliga missuppfattningar uppstår.</p>	<p>Etnisk tillhörighet</p> <p>På vårt första samtal med vårdnadshavare frågar vi om deras etniska och religiösa tillhörighet, för att få en förståelse och så att vi kan möta barnens tankar och frågor. Vid behov använder vi oss av tolk för att undvika missuppfattningar.</p> <p>Vi är nyfikna och genuint intresserade av alla barnens hemkulturer och får då intressanta diskussioner tillsammans med barnen. Det är av stor vikt att vi bemöter barnens tankar och frågor.</p> <p>Vi arbetar mot grupperingar p.g.a. etnicitet eller religion för att alla ska känna en tillhörighet i gruppen. Vi tänker på att den information som vi ger vårdnadshavare ska finnas tillgänglig på flera språk för att alla ska kunna ta del av den.</p>
<p>Religion eller annan trosuppfattning</p> <p>Precis som vid etnisk tillhörighet så ser vi en risk att det inom barngruppen kan bildas grupperingar och utanförskap p.g.a. religion eller trosuppfattning.</p> <p>Risk för att barn känner sig utanför eller utpekade kan uppstå vid religiösa högtider, specialkost, gymnastik, toalett/blöjbyte.</p>	<p>Religion eller annan trosuppfattning</p> <p>Vi behöver lära oss mer om de religioner vi möter och vi frågar vårdnadshavarna vid inskolningssamtal om vi behöver tänka på någonting särskilt utifrån barnets religion eller trosuppfattning. Vi informerar om våra traditioner och hur de går till.</p> <p>I barngruppen lyfter vi olikheter som en tillgång och pratar vi om att allas vardag ser olika ut och att det finns olika sätt att till exempel fira högtider eller göra vardagliga händelser.</p>

<p>Funktionsnedsättning</p> <p>En risk vid funktionsnedsättning kan vara att barnet inte kan delta i alla aktiviteter på samma sätt som de andra barnen. Vår utemiljö är i dagsläget inte anpassad för en fysisk funktionsnedsättning.</p> <p>När det gäller funktionsnedsättningar som inte syns kan det vara en risk att det blir för högt ljud eller för mycket synintryck då flera av våra avdelningar består av ett stort rum som delas in i olika lärmiljöer.</p>	<p>Funktionsnedsättning</p> <p>Vi anpassar vår verksamhet i den mån det går för att den ska passa alla barns olika förutsättningar så att alla kan delta i det som intresserar dem. Det gäller både miljö, aktiviteter och förhållningssätt.</p> <p>Vi pedagoger behöver ha en kunskap kring barngruppens olika behov och arbeta för att dela barngruppen i mindre grupper alternativt använda andra miljöer eller rum för att kunna skapa mindre sammanhang när det behövs.</p>
<p>Sexuell läggning</p> <p>Vid diskussioner och samtal om familjesituationer så kan en risk vara att vi pedagoger eller barnen agerar utifrån att normen är att en familj består av mamma, pappa och barn. Detta kan få till följd att barn upplever ett utanförskap.</p> <p>Risk för kränkning finns i barnens lek och samtal.</p>	<p>Sexuell läggning</p> <p>Vi pratar om att det är positivt att vi alla är olika.</p> <p>När barnen beskriver sina familjer, så blir det naturligt att prata om hur olika en familj kan se ut. Vi pedagoger behöver vara närvarande i samtal som uppstår barnen emellan.</p> <p>Vi behöver tänka på att använda ordet vårdnadshavare i samtal med vuxna för att ingen ska känna sig diskriminerad.</p> <p>Det är viktigt att vi har en öppen dialog med vårdnadshavarna, och är uppmärksamma på hur till exempel vårdnadshavare av samma kön blir titulerade av barnet.</p>
<p>Ålder</p> <p>En risk är att de yngsta barnen på förskolan har svårigheter med att göra sin röst och vilja hörd framförallt utomhus. Vi ser att det kan leda till minskat inflytande hos barnen i vår utbildning.</p>	<p>Ålder</p> <p>Det är viktigt att vi anpassar våra miljöer utifrån den barngruppen som är i den. Vi lägger stort fokus på tillgänglighet med material i barnens höjd.</p> <p>Det är viktigt att vi pedagoger är lyhörda på de uttryck som barnen visar både med mimik, gester och ord. Vi</p>

	<p>pratar med alla barnen om att alla deltar utifrån sina förutsättningar och hjälper till när det behövs.</p> <p>För att göra vår utemiljö mer tillgänglig och lugnare för de yngsta har vi valt att använda cyklar främst på baksidan. Vi pedagoger behöver vara behjälpliga för att skapa större tillgänglighet för de yngsta barnen i vår utemiljö.</p>
--	---

3.5 Planerade åtgärder för läsåret

Åtgärderna är överförda och tidsplanerade i enhetens kvalitetsverktyg för att fortlöpande genomföras. För definition av begreppen främjande och förebyggande, se bilaga 1.

Planerade främjande åtgärder på Kvarnstenens förskola	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Hur?	Ansvarig
Vi pedagoger samtalar med barnen och ger dem verktyg att avstyra konflikter och kränkningar.	Ständigt pågående	<p>Vi är nära barnen i deras lek och samtal. Vi finns med som en hjälpare hand för att konflikter ska kunna redas ut utan att någon känner sig kränkt.</p> <p>Samtal, reflektion utifrån böcker, kompisol med mera är arbetssätt som vi använder oss av.</p>	Alla pedagoger
Vi skapar åldersanpassade lärmiljöer.	Ständigt pågående	Observera och reflektera kring barnens behov och intressen för att utveckla en stimulerande lärmiljö där barnen kan mötas och samspeka.	Alla pedagoger
Skapa mindre sammanhang och arbeta främjande för att skapa struktur vid rutinsituationer.	Ständigt pågående	<p>Dela barngruppen i mindre grupper.</p> <p>Prata ihop oss om hur vi gör vid olika delar av dagen för att skapa lugn i verksamheten.</p> <p>Vi pedagoger finns nära till hands i rutinsituationer. Vi hjälper till utifrån</p>	Alla pedagoger

		barnens önskemål och behov och reflekterar kring hur vi kan utveckla situationen till det bättre och skapar en hållbar struktur i vårt arbetssätt.	
Relationsskapande förhållningssätt där vi är närvarande, lyhörda pedagoger med fokus på anknytningsperspektivet.	Ständigt pågående	Vi är nära barnen i deras lek. Vi bygger upp tillitsfulla relationer där barnen känner sig trygga och sedda. Vi pedagoger agerar som förebilder och bemöter alla på ett respektfullt sätt.	Alla pedagoger
I dialog med barnen lyfter vi olikheter som en tillgång och skapar en positiv atmosfär i gruppen.	Ständigt pågående	På olika sätt pratar vi om våra olikheter. Att vi alla är unika individer som tycker, tänker och känner olika. Vi uppmärksammar positiva handlingar och ageranden hos barnen för att skapa en positiv atmosfär.	Alla pedagoger
Planerade förebyggande åtgärder på Kvarnstenens förskola	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Hur?	Ansvarig
Vi ser en ökad risk för kränkning och diskriminering i undanskymda miljöer/vrår både ute och inne.	Ständigt pågående	Vi delar upp oss i våra lärmiljöer både ute och inne för att finnas nära barnen i deras lek och samtal för att skapa trygghet.	Alla pedagoger
Vid väntande, köbildning och när vi är många i samma miljö, exempelvis hallen, ser vi en ökad risk för kränkning och diskriminering.	Ständigt pågående	Vi pedagoger finns nära barnen och vi arbetar för att skapa en struktur där vi är i mindre sammanhang.	Alla pedagoger
Vi ser att visst lekmaterial får hög status som kan skapa konflikter bland barnen.	Ständigt pågående	Materialen som finns i våra lärmiljöer ska vara tillgängliga för alla barn och i dialog med barnen pratar vi om vikten av att dela med sig och att låta alla vara en del av gemenskapen på förskolan.	Alla pedagoger

4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet)

4.1 Barns/elevs delaktighet

I framtagandet av planen har vi tagit med oss barnens tankar, reflektioner och åsikter. Vi för en dialog tillsammans med barnen om hur man ska vara mot varandra både i planerade undervisningssituationer och i de situationer som uppstår under dagen. Med de yngre barnen sätter vi ord på känslor och handlingar. Med de äldre barnen arbetar vi till exempel med ”kompissol” där barnen bestämmer vilka lekregler som vi ska ha på avdelningen. Vi läser kompisböcker och diskuterar innehållet tillsammans. Vi utformar lärmiljöer där barnen ges möjlighet att mötas och samspela.

4.2 Medarbetares delaktighet

Rektor ansvarar för att all personal på förskolan, inklusive kök, städ och vaktmästare tar del av planen och att deras åsikter vägs in vid utformningen av planen. Rektor och medarbetare informerar nyanställda om planen och hur vi på Kvarnstenens förskola arbetar systematiskt för att nå de främjande och förebyggande åtgärderna.

4.3 Vårdnadshavarens möjlighet till delaktighet

Planen mot diskriminering och kränkande behandling finns tillgänglig i hallarna på förskolan och på Mariestads kommuns hemsida. Vårdnadshavare informeras om planen och var man kan ta del av den vid inskolningssamtal, på utvecklingssamtal och på föräldrasamverkansmöten. Vårdnadshavares eventuella synpunkter vägs in vid utformandet av planen.

5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling

Om en konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling uppstår på Kvarnstenens förskola följer vi nedanstående rutiner.

5.1 Rutin vid konflikt mellan barn

Upptäckt/ information av/ om konflikt

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Ingrip om behövt.	All personal
2.	Meddela barnens pedagoger.	Den personal som ingripit eller eventuellt fått information om konflikt
3.	Samtal med berörda barn.	Pedagog
4.	Bestäm tid för uppföljning (ca en vecka senare).	Pedagog
5.	Dokumentera händelsen	Pedagog
6.	Kontakta vårdnadshavare till berörda barn. Berätta om händelsen och hur förskolan hanterat det samt dokumentera samtalet.	Pedagog

5.2 Rutin när barn kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annat barn

Upptäckt/ information om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Anmäl kränkning/trakasserier/sexuella trakasserier till rektor via länk på Navet ”Anmäl kränkning barn och elev”	All personal
2.	Informerar berörda barns pedagoger.	All personal
3.	Informera berörda barns vårdnadshavare om att en anmälan gjorts och att förskolan kommer att utreda kränkningen/trakasserier/sexuella trakasserier	Pedagog
4.	Utredning påbörjas	Rektor
5.	Barnen hålls under uppsikt under utredningstiden.	Pedagog/arbetslag

6.	Samtal med berörda barn om kränkningen/trakasserierna/sexuella trakasserierna (utifrån mognad)	Pedagog
7.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredning är klar.	Rektor
8.	Samtal med berörda barns vårdnadshavare om utredningen och om åtgärder/insatser.	Rektor
9.	Uppföljning av åtgärder/insatser.	Rektor
10.	Om kränkning/trakasserierna/sexuella trakasserierna upphör avslutas ärendet.	Rektor
11.	Om kränkningen/trakasserierna/sexuella trakasserierna inte upphör intensifieras åtgärder/insatser och eventuell tas hjälp av andra professioner eller externa myndigheter.	Rektor

5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn

Upptäckt/information av/om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Barn/personal meddelar rektor eller annan personal att barnet blir kränkt, diskriminerad, trakasserad eller sexuellt trakasserad.	All personal
2.	Informera berörd vårdnadshavare om kränkningen/diskrimineringen/trakasserierna /sexuella trakasserierna och dokumentera samtalet.	Rektor
3.	Utredning påbörjas	Rektor
4.	Samtal med berört barn (utifrån mognad) och personal om kränkningen/diskrimineringen/trakasserierna /sexuella trakasserierna	Rektor

5.	Fackliga företrädare och skyddsombud informeras.	Rektor
6.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredningen är klar.	Rektor
7.	Uppföljning av åtgärder/insatser	Rektor
8.	Om kränkning, diskriminering/trakasserierna/sexuella trakasserierna upphör avslutas ärendet.	Rektor
9.	Om kränkning, diskriminering/trakasserierna/sexuella trakasserierna inte upphör kontaktas respektive avdelningschef.	Rektor

5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling

Upptäckt/ information av/ om diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.

Scenario	Åtgärd
A. Barn utsätter annat barn för trakasserier/sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera pedagog
B. Personal utsätter barn för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera rektor
C. Verksamheten ¹ utsätter barn för diskriminering.	Informera rektor
D. Rektor utsätter barn för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera förskolans avdelningschef.

¹ Med **verksamheten** menas förskolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.

5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn

Informera förskolans avdelningschef.

5.6 När verksamheten² diskriminerar barn

Informera förskolans avdelningschef.

För information kan även elev och vårdnadshavare vända sig till Barn- och elevombudsmannen www.skolinpektionen.se/BEO vid åsikter om utbildningen.

6. Referenser

- Diskrimineringslagen (2008:567)
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i förskolan
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i skolan
- FN:s barnkonvention
- Skollagen (2010:800)
- Skolverkets allmänna råd – Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling
- Socialtjänstlagen (2001:453)

---

² Med **verksamheten** menas förskolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.

7. Bilagor

7.1 Definitioner

Bristande tillgänglighet

När en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäligen utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till:

- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna
- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde
- andra omständigheter av betydelse

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan/skolan behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridandet identitet/uttryck eller ålder. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. Diskrimineringen kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn/elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna.

Främjande

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas.

Förebyggande

Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i verksamheten. Riskerna kan kartläggas på olika sätt. Förebyggande åtgärder ska motiveras av vad som kommer fram i en kartläggning..

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola/skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn/elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla barn/elever serveras samma mat, kan det indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är uppträdande som kränker ett barn/elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund för trakasseri. Det kan till exempel handla om att ett barn/elev blir retad för sitt utseende. Ett barn/elev kan bli utsatt för kränkande behandling av personal som av andra barn/elever.

Kränkande behandling kan vara:

- fysiska (slag, knuffar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykosociala (utfrysning, grimaser, ignorering, nonchalering)
- texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, foton, meddelanden på sociala medier)

Repressalier

Personal får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av elev eller vårdnadshavare har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Trakasserier och sexuella trakasserier

Trakasserier är uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet/uttryck eller ålder. Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar med koppling till diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara av någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

Trakasserier och sexuella trakasserier är ett beteende som är oönskat. Det är den som är utsatt för trakasserier som avgör vad som är oönskat eller kränkande. Enligt lagen måste den som trakasserar förstå hur agerandet upplevs för att det ska bli fråga om trakasserier eller sexuella trakasserier. Det är därför viktigt att den som är trakasserad klargör för den som trakasserar att beteendet är obehagligt och ovälkommet. I vissa situationer

kan kränkningen vara så tydlig att inga påpekande krävs från den som känner sig trakasserad.

Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad. Ett barn/elev kan bli utsatt för trakasserier av personal som av andra barn/elever.

7.2 Lagstiftning och styrdokument

Skolväsendet vilar på demokratins grund

Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att eleverna ska inhämta och utveckla kunskaper och värden.

Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för miljön.

Arbetsmiljölagen (AML)

AML, gäller även för barn/elever. Lagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö.

Enligt AML ansvarar förskolechef/rektorer för att det finns förutsättningar för att skapa en god arbetsmiljö som lever upp till bestämmelserna i AML.

Brottsbalken

Enligt brottsbalken är handlingar som kan betecknas som misshandel, ofredande och olaga tvång straffbara. Förskolechef/rektorer ska handlägga ärendet enligt riktlinjer mot hot om våld.

FN:s barnkonvention

Barnkonventionen har sitt ursprung i principen om den inneboende värdigheten hos alla människor och deras obestridliga rättigheter.

Barnkonventionen bygger på perspektivet att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet.

Artiklar inom området; artikel 2, 12, 19, 28 samt 36.

Förbud mot diskriminering och kränkande behandling

Diskrimineringslagen ska motverka diskriminering på grund av:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling. (Skollagen 6 kap. 9 §)

Socialtjänstlagen

Enligt 14 kap 1 §, är både skolmyndigheten och alla anställda inom förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skola skyldiga att ”genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd”.

Värdegrunden

Uttrycker det etiska förhållningssätt som ska prägla verksamheten. Skolan ska främja förståelsen för andra människor och förmågan till inlevelse. Ingen ska utsättas för kränkande behandling. Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (Skollagen 5 kap. 3 §)

7.3 Anmälningsskyldighet

Vid trakasserier och kränkande behandling

Det är viktigt att all personal i verksamheten tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. Kränkningar upphör inte automatiskt utan brukar i stället öka om de inte aktivt motverkas.

All personal har anmälningsskyldighet att anmäla alla händelser där ett barn/elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling

Till socialtjänsten

Anmälningsskyldiga är all personal inom verksamheten och den omfattar sådant pedagoger och annan personal får kännedom om i sin yrkesutövning och som föranleder oro över ett barns/elevs situation.

Anmälningsskyldigheten regleras i kap. 14, 1 § socialtjänstlagen och det finns en hänvisning till denna bestämmelse i skollagen kap 29, 13 §.

Syftet med anmälningsskyldigheten är att socialtjänsten på ett så tidigt stadium som möjligt ska få kännedom om barn och ungdomar som behöver hjälp. Skyldigheten omfattar barn under 18 år och avser missförhållanden som antingen är kopplade till barnets/elevens hemmiljö eller dess eget beteende. Det kan handla om misstanke om övergrepp, vanvård eller brister i omsorgen i hemmet eller att barnet/eleven uppvisar ett riskbeteende.

Du hittar anmälningsblanketten till socialtjänsten på kommunens medarbetarportal Navet under Service och i arbetet/Arbetsrutiner och checklistor/Sektor utbildning/Elevhälsa.